

گردشگری و معنویت؛ تجلی فرهنگ

مفهوم معنویت به مثابه بخش غیرمادی و ماهیت اصلی وجود انسان تعبیر می‌شود. بر این اساس انسان به عنوان مخلوق آفرینش و به جهت ماهیت خداگونگی‌اش، بیهوده بر روی این کره خاکی قرار نگرفته و اهداف ویژه‌ای برایش در نظر گرفته شده است. از این رو برای تحقق اهداف آفرینش به حرکت روی آورده و از سفر به عنوان منبع و شیوه تحقق هدف تعالی بهره می‌جوید. سفر، مهد شکل‌دهی تمامی طی طریق‌هایی است که انسان را در مسیر کمال گرایی و خودشکوفایی و کسب تجربه قرار می‌دهد. لذا مضامین معنوی از رابطه انسان با خویشتن گرفته، تا تعاملات انسانی، ارتباط با محیط پیرامون و در نهایت ارتباط با خالق هستی تجلی می‌یابد. تمامی روابط انسانی در این کره خاکی در بستر فرهنگ رقم می‌خورد. ادراک انسان در ارتباط درونی خویش، از ارزش‌ها و باورها و جهان‌بینی‌اش شکل می‌گیرد و سفر این ادراک را بهبود می‌بخشد، چه بسا آن را تقویت نیز می‌کند. از سوی دیگر، در راستای میل درونی انسانی، که همان نیاز به کشف و شناخت است، که خود ماهیتی معنوی دارد، با سایر انسان‌ها ارتباط برقرار می‌کند و این ارتباط تعاملی بین فرهنگی را رقم می‌زند. انسان از یک جامعه با یک فرهنگ منحصر به فرد، در ارتباط با انسانی دیگر با فرهنگ دیگری قرار می‌گیرد که این خود زمینه‌ای از شناخت جدید را ایجاد می‌کند. در این مسیر معنویت تجلی دیگری پیدا می‌کند و این زمینه دیگری از ارتباط انسان با محیط پیرامون فرهنگی و طبیعی خویش است. و در نهایت، ارتباط با خالق هستی شکل می‌گیرد، که خود نمونه عینی از معنویت است. فضای معنویت در سفر به طور قطع متأثر از روابط است، روابطی که از درون فرد با خویشتن خویش آغاز شده و به خویشتن خویش و آفریدگارش باز می‌گردد. معنویت در وجود انسانی است، و چه بسا در محیط فرهنگی، در ارتباط با سایر انسان‌ها در سفر درک می‌شود. انسان برای یافتن معنی وجودی خویش، محیط و چه بسا خالق به سفر روی می‌آورد. البته گاه از این امر آگاه نیست، اما همیشه دلیلی برای حرکت، وی را به سوی یک مقصد واداشته است؛ چه آگاه بوده چه ناخودآگاه، وجود معنوی انسانی در طول سفر، و ارتباط با سایر افراد و محیط طبیعی و فرهنگی، به ماهیت روحانی خویش روی آورده و گویی گمشده‌ای را درمی‌یابد. معنویت همان بُعد روحانی وجود انسانی است که دلیل و انگیزه بسیاری از فعالیت‌های انسان را دربر می‌گیرد. در این میان شناختن، جستجو کردن، کشف و یافتن همان گمشده‌های انسانی است که سفر بستر مناسبی را برای تحقق آن فراهم کرده است. سفر در بستر فرهنگ و حرکت از یک فرهنگ به سوی فرهنگ دیگری، نمونه‌ای از تجلی فرهنگ و یکی از مهمترین گمشده‌های جامعه انسانی در راستای تحقق ماهیت معنوی جهان امروز تلقی می‌شود.

محمدحسین ایمانی خوشخو
استاد دانشکده علوم گردشگری، دانشگاه علم و فرهنگ،
تهران، ایران.
mohammad.h.imani@gmail.com

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the authors with publication rights granted to Manzar journal. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

نحوه ارجاع به این مقاله

ایمانی خوشخو، محمدحسین. (۱۴۰۴). گردشگری و معنویت؛ تجلی فرهنگ. گردشگری فرهنگ، ۶(۲۱)، ۳.

DOI: [10.22034/toc.2025.225700](https://doi.org/10.22034/toc.2025.225700)
URL: https://www.toc-sj.com/article_225700.html

